

*Tato kniha vychází s finanční podporou
Ministerstva kultury ČR.*

Odpovědný redaktor Petr Janus

Jazyková korektura Linda Zachystalová

Grafická úprava a obálka JT

Sazba JT

Vydalo nakladatelství RUBATO v Praze roku 2023

Vytiskla TISKÁRNA PROTISK, s. r. o., České Budějovice

První vydání

© S. d. Ch., 2023

© Rubato, 2023

ISBN 978-80-87705-96-4

S. d. Ch.
Metafyzická trilogie

VŠECHNO JE NA FACEBOOKU
aneb budování brandu na půdorysu předmluvy

Na obálce této publikace jsem slíbil předmluvu pojednávající o osudech her *Metafyzické trilogie* vně kulturních institucí. Plním tedy svůj slib s tím, že moji úsměvnou náladu střídá vděčnost, až dojetí.

Dramatické latentní continuo *Nobelhard na Krucke* mělo premiéru ve squatu Cibulka několik týdnů před jeho násilným vystěhováním, uskutečněným vzácnou souhrou bývalého náčelníka hlavní správy komunistické rozvědky Židoně s policií kapitalistické republiky. Příležitostný herecký soubor Nepřátelé ve složení Cataract (Bernhard), Yarrdesh (Hennetmair), Zuzana Brodilová (Maletová) odehrál drama v díře do zdi s podmanivým Yarrdeshovým a Cataractovým zvukovým doprovodem, který jsme použili i pro rozhlasovou verzi (dnes by se řeklo podcast). Tu jsme nahráli v domácím studiu nedaleko stanice metra Hradčanská a poslechnout si ji můžete na mém Facebooku.

Druhého provedení se hra dočkala v posledním patře paneláku na bytovém semináři, tzv. bytovce, u Soni Pokorné na Žižkově. Text spolu se mnou četli Marie Šťastná, Hmyzák a naše hostitelka. Závěrečné divácké hlasování ukázalo, že hra je srozumitelná. Fotografie z bytovky, včetně té, nazvané S. d. Ch. – kniže divadelního podsvětí, naleznete na Facebooku.

Don Juan Luxury Art se poprvé četl během dokončovacích prací před barem kavárny Perla v Kyjově u Krásné Lípy. Účinkovali, pokud se správně pamatuji, Tereza Porybná jako Stylová aristokratka Kinvara Balfour, Ivan Mečl jako Juan Donator, dále Dita Lamačová, František Nikl, Vítězslav Špalek a Kler Miškovcová.

Fotografickou dokumentaci najdete na Facebooku rezidenčního areálu Perla.

Pokročilejší formy scénického čtení se hra dočkala na festivalu Tabook v podání tamních Old Stars. Pro velký zájem festivalového publika a omezený prostor Dílny se hned po skončení přidávalo druhé představení. Postavu dvouhlavého vídeňského designéra ztvárnila nakladatelská dvojice Janus – Tvrdoň (Rubato), kterou během představení nakreslil přítomný výtvarník Pilou Barge. Vyšlo najevo, že oba nakladatelé zkoušeli svou roli také během nočních, až brzkých ranních hodin v centru Tábora. Kresba i příslušná fota jsou k vidění na Facebooku Rubata.

Jediná možná hra o Josefu Váchalovi *Tma milosrdenství* spatřila světlo ramp opět na Tabooku, tentokrát v prostorách Truhlárny, kde technický tým Patrik Trska a Jan Klimeš ozvučil hlediště pro šedesát diváků důmyslnou soustavou reproduktorů. První teoretické přípravy proběhly na Klimešově usedlosti s výhledem na husitské bojiště, kam nás hostitel dovezl na čínské elektrické trojkolce, kterou jinak používá k jarním objížďkám březových hájů. Zkoušky samotné pak probíhaly metodou tzv. roztroušené režie, kdy režisér obchází třináct účinkujících a na různých místech Žižkova města s nimi prochází jejich herecké party (například s panem Čumbou i v obklopení jeho japonských studentek).

Několik hodin před premiérou jsem ze sebe setřásl ambici ztvárnit jednu z hlavních rolí, světil jsem ji Janě Viktorínové a poprvé tak zůstal mimo vlastní hru. Silné jevištní pnutí, které pak vytvořili s Antonínem Novotným, ukázalo, že se dovedu rozhodnout také správně. Sestavu Old Stars ozdobila vzácná přítomnost Chrudoše Valouška, jehož výkon v roli Převaděče zdechlin patří k nesmrtelným.

Před začátkem představení, když už se nedalo nic vylepšit, jsme z Truhlárny odešli na kávu. Po našem návratu jsme ji našli naplněnou dvojnásobným počtem diváků, nežli byla zamýšlená kapacita. Díky předvídavosti zvukového mistra, který jeviště osadil několika mikrofony, bylo možné hrát i pro obětavě stojící většinu, která proměnila aplaus šedesátky sedících v učiněné ovace narvaného sálu.

Pod vlivem tohoto úspěchu mi Jan Klimeš přislíbil všestrannou pomoc pro případ, že bych se rozhodl založit v Táboře vlastní divadlo. Stále to zvažuji.

Všechno je na Facebooku.

Na závěr této předmluvy a na úvod následujících textů chci říct, že metafyzické může znamenat i „uskutečňující nemožné“.

S. d.Ch.
13. září 2022

1. NÖBEL HARD NA KRUCKE
2. DON JUAN LUXURYART
3. TMA MILOSRDENSTVI

5. 201.

201. Příprava kompotu předčátením (švýcarský způsob): sklenice vytáhneme obrácenou vatečkou z vařící vody, přidáme ušěrku, postavíme do kastroly s teplou vodou a hned plníme předčáteným ovocem. Sklenice se nedotýkáme rukou, abychom ji neinfikovali.

NOBELHARD NA KRUCKE
dramatické latentní continuo, 2017

ROŠTĚNKY VÍDEŇSKÉ

60 dkg nízkého dobře odleželého boku (roštěnce), 10 dkg sádla, 5 dkg másla, sůl, pepř, 1 cibule, lžice hladké mouky, lžice sádla na usmažení cibule na ozdobu.

Roštěnky na okraji nařízneme, aby se nekroutily, naklepeme, shrneme do původního tvaru, osolíme, poperíme, poprášíme hladkou moukou a na rozpáleném sádle je na každé straně po 1 minutě opečeme. Přendáme je na ohřátou mísu, sádlo slijeme, přidáme špecie, zasmahneme, podlijeme několika lžicemi polévky nebo vody a krátce opékáme. Přidáme máslo a šťávu na roštěnky přelijeme. Zatím jsme na plotně smažili **Upír** je jihoamerický netopýř pokrájenou cibulí, kterou uvaříme v roštěncek.

Přílohy: vařené brambory, smažené brambůrky

zelenina,

ROŠTĚN

ky dvojím způsobem silně
zaděláme, přidáme máslo a pepř.
Pokrátíme, na každé straně po 1
vyjmeme a na každé straně po 1
je v misce, přidáme špecie a
Povrch roštěnky opečeme
Tato roštěnka je jen z prvotřídního dokonale protečeného
Přílohy: smažené brambory; saláty.

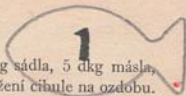
BIFTEK TATARSKÝ

svíčkové maso, trochu masa, sůl, pepř, 1 žloutek, 1 cibule.
Maso uškrabeme nožem, nechom odstranili blány, a umeleme na strojku nebo
dobře usekáme na jemnou kaši. Přidáme pepř a sůl. Navlhčeme rukou upra-
víme z masa bochánku, vložíme na mísu, střed bochánku krouživě soubijeme a do
něho vložíme syrový žloutek. Kolem masa upravíme krouživě šle a do nich
přidáme ještě koření, jako papriku, pepř, hořčici a pod. Pečeme v troubě s bílým
i černým chlebem a sekanou cibulí.

ŠKRABANÝ BIFTEK

50 dkg zadního masa, nejlépe svíčkové, 1–2 lžice vody, sůl, pepř, trocha
hladké mouky, 6 dkg sádla na pečení, 4 dkg másla.

Maso uškrabeme nožem, aby v něm nezůstaly šlachy a bylo zcela hladké. Oso-

NA
KRUCKE

OSOBY:

BERNHARD

KARL

MALETOVÁ

Spisovatel a dramatik Thomas Bernhard stojí u příborníku tváří k oknu v patře svého hornorakouského domu Grasberg 98, zvaného Krucka, v tzv. selském pokoji, který působí v přítmí, které tu panuje, spartánsky, až ponuře. Karl Ignaz Hennetmair, židovský makléř z Ohlsdorfu, je ve vedlejší, tzv. horní kuchyni, takže ho nevidíme, budeme ho však slyšet, a také zvuky jeho činnosti.

Pokud by však některému divadelnímu domu připadal tento vizuální plán chudý, je přípustné scénické řešení, ve kterém do kuchyně povedou prosklené dveře a jejich skly bude možné Hennetmairův kuchyňský pohyb a Hennetmairovy kuchyňské akce sledovat. Každopádně musí být Bernhard více „tady“ a Karl více „tam“.

BERNHARD: Bez ohledu na cokoliv. (*udělá váhavý krok k oknu, ale vrátí se k příborníku*) Je k oknu někdy nekonečně daleko. Jako je nekonečně daleko k vymýcení strachu. Bez ohledu na cokoliv (*přejde a zastaví se na půl cesty od příborníku k oknu*) je panická hrůza bytostí mého druhu z denního světla nesmyslná.

KARL (*štrachá z kuchyně*): Říkáš něco, Thomasi?

BERNHARD: Bez ohledu na cokoliv (*přejde k oknu, podívá se z něj a hned lehce ustoupí*) je z okna vidět všechno rozhodující v našem životě. (*přistoupí k oknu*) I mimo něj.

KARL: Pabst mi říkal: „Karle, tebe bych hnal z kuchyně sviňským krokem!“ To je celý Pabst.

BERNHARD: Bez ohledu na cokoliv (*dívá se z okna*) mě odvezli do koupelny, abych odešel, ale přesněji mě šoupli do temné komory s vodovodními kohouty pojit.

KARL: Víš, co mě napadlo?

BERNHARD: Tak jsem později všechny zamkl do velké dezinfekční komory svého díla.

KARL: Že si něco dáme, než pojedou. Co říkáš?

BERNHARD: Dezinfikoval jsem všechny ve své kunstkomoře, odkud pak zpod dveří vytékalo nepochopení a vytékaly peníze.

KARL: Posnídáme něco rychlého. Musím být v osm hodin u Süssnera ve Schwanenstadtu kvůli smlouvě na ten dům v Leondingu.

BERNHARD: Ano. Sloučil jsem neslučitelné, nepochopení a úspěch, protože jsem měl bez ohledu na cokoliv umřít na pojízdném lůžku v koupelně plicního sanatoria pro menší hrůzu dosud živých pacientů a větší pohodlí zdravotnického personálu.

KARL: Tak udělám něco malého.

BERNHARD: Ano...

KARL: Na co bys měl chuť?

BERNHARD: ... už je to tak, mezi zadostiučiněním a pomstou je tichý prostor.

KARL: Stačí něco studeného, ne?

BERNHARD: Ten osídlíš...

KARL: Tatarský biftek?

BERNHARD: ... a pak v něm ustavíš zakládající neoblomnost ve věcech nelidskosti, se kterou popíšeš člověka...

KARL: Není to oběd, ale kus pořádného masitého jídla to je.

BERNHARD: ... který ti nemůže uniknout, protože nemůže uniknout z organického sevření své nepatřičnosti.

KARL: Rozhodnuto, udělám tatarský biftek. To je dobrý nápad, ne?

BERNHARD: Co jiného? Uvěznění uprostřed přesného výpočtu. Nic jiného.

KARL: Studené, rychlé a dostačující.

BERNHARD: Sřez se probudit vesmír, skrytý za nehybnou přítomností planetárního povrchu!

KARL: Otázka je, jestli na to tady máš suroviny.

BERNHARD: Probudíš, lépe to neřeknu, absolutní význam naplněný bytím jako proudící, neúnosnou tíhou.

KARL: Nechávám všechny tři usedlosti zavážen zásobami, ale úplný přehled nemám. Jenže ty chceš být jenom tady, na Krucke, u toho svého okna.

BERNHARD: Praskne ti hlava a do konce života pak hledíš do jednoho místa. Ale ve skutečnosti ti jen praskne v hlavě.

KARL: Už před svítáním stojíš u okna. Jsi spokojený se Stadlbauerovým řeznictvím? Berou jenom v Ottesheimu.

BERNHARD: A co my? Na krok od těchto drtivých sil tíhneme k oceňování, protože výchozím stavem naší existence je naše neúnosná bezcennost.

KARL: Aby udrželi kvalitu. Thomasovo okno na Krucke.

BERNHARD: Poslední pětina života jako čekání na Nobelovu cenu ve společnosti židovského makléře. Ostatní ceny už tu díky mojí nadstandardní obchodní péči o moje duševní vlastnictví jsou.

KARL: Nejlepší jatka široko daleko.

BERNHARD: Moje romány i moje dramata. Všechno ověšeno cenami jako lampasák řády za vraždy a běsnění.

KARL: Výborně! Tady to vypadá jako pěkný kousek hovězího a přitom je to pěkný kousek paní Maletové, která se ti nejprve oddala duší a teď i tělem.

BERNHARD: Nedá se říct, že by byly katolicismus a fašismus přímou oslavou života, ale můžeme tvrdit, že jsou apoteózou nemrtvosti. Cena nabalzamuje dílo a zabrání mu v přirozeném zániku. Cena je zločin kulturní povahy.

KARL: Dáváš kapary?

BERNHARD: Nicméně, to se osvědčilo...

KARL: Dávám i kapary.

BERNHARD: ... chápat prosazení díla jako jeho důležitější součást. Nejdůležitější součást.

KARL: Máš tu někde kapary?

BERNHARD: Komorní drama oceněné Rakouskou obchodní komorou.

KARL: Ty dělají ve směsi neocenitelnou službu.

BERNHARD: Rakouský stát jsem zavřel do velké komory své závěti, ve které zakazují publikovat svoje texty a hrát svoje hry uvnitř jeho hranic. Udržet své dílo z dosahu klerofašistického státu je to nejdůležitější.

KARL: Máš!

BERNHARD: Sem, do Solné komory jsem se šoupl už raději sám. Komory se v mém životě osvědčily.

KARL: Pěkné, velké kapary...

BERNHARD: Přestože navzdory označení komora vidím krajinu, jsem spokojen.

KARL: Máš... a cibule je taky moc pěkná.

BERNHARD: Krajina, ve které jsme i přes mou odolnost společně *vytipovali* hrob v nejdlehlší části přilehlé pastviny.

KARL: Ta bude ze Sandhäuslbergu, ne?

BERNHARD: Navzdory antiklerikalismu kříž, jeden kříž, který shnije. A žádný další, říkali jsme uprostřed nekonečných procházek.

KARL: Hořčice je, koukám, od Lerneta z Laakirchenu.

BERNHARD: Žádný rov. A zmizet s prvním shnilým křížem.

KARL: Vejce máš ještě ta od nás?

BERNHARD: Vesmír *nepocíitelný* je naším domovem o dvou prazích, jedním je náš hrob *nepřekročitelný* a druhým ženské luno, do kterého se nemůžeme vrátit. Tohle jsem řekl Maletové, když

mi přinesla jubilejní stý vzorek zázračné vody.

KARL: Ano, ta jsou naše, ale ty je máš určitě od Maletové.

BERNHARD: První roky jsem její zázračné vody pil, ale pak jsem si řekl, že když budu pít tolik různých zázračných vod z tolika různých míst, mohlo by se stát něco nepředvídatelného.

KARL: Maletová chodí pro vejce k nám a nosí je k tobě. Skočím do sklepa pro mošt.

BERNHARD: Vyliješ zázračnou vodu od pověrečné ženské do odpadu a ona proteče potrubím. A ty to cítíš uvnitř, jako kdyby potrubí bylo součástí tvých vnitřností.

KARL: Počkej, ale na Krucke je sud v komoře, vid'?

BERNHARD: Nezbytně taková a vyšší musí být míra umělecké senzitivity.

KARL (*dutější hlas z komory*): Jistě, je tady.

BERNHARD: Maletová se v důsledku pití zázračných vod proměnila v přízrak volně proplouvající všemi prahy, nejčastěji však prahem mého domu.

KARL: Jablka ze sadu v Ottnangu.

BERNHARD: Zchudla ale přirozeným způsobem, smrtí svého manžela.

KARL: Sud z Traunviertelu.

BERNHARD (*položí dlaně na okenní sklo*): Víím všechno. (*těmito slovy a položením dlaně na okno začíná první ze čtyř leitmotivických promluv, které by měly být zvýrazněny nějakými vhodnými scénickými prostředky, z nichž zalití Bernhardovy tváře červeným světlem je tím nejméně šťastným, také nechci na scénu přivádět nějakou jadrou tyrolskou postavičku, aby text doslova za každou cenu prokrvíla*) Každý den za svítání se vidím, dívám se z tohoto okna a zároveň vstávám z hrobu támhle pod lesem a mířím sem dolů, přicházím blíž a blíž, poznávám svou podobu, což je

zbytečné, protože vím, že jsem to já, můj pocit, pocit mě tady za oknem, tady jak stojím, a vědomí mě, tam venku, kráčí přes pastvinu směrem k domu, přejde dvůr a potom se dobývá dole do zamčených dveří. Pro nic menšího nežli mě zabít.

KARL: Letos ho máš nějaký tmavý.

BERNHARD: A pro nic menšího než se nechat zabít ode mě.

Vidění vlastní sebevraždy v režimu polarity.

KARL (*vysěl z komory*): To bude počasím.

BERNHARD: Vidění vzájemné sebevraždy.

KARL: Nebo skladováním.

BERNHARD (*sundá dlaň z okna, to je vždy znamením konce leitmotivické části*): Namísto ceny může přijít smrt. Jsme pak vyznamenáni cenou smrti a čekání Nobelovy ceny za literaturu se promění v posmrtné čekání. Cena se nezmění.

KARL: Určitě, to bude tím novým sudem.

BERNHARD: Oceňování a vyznamenávání je vedle funerálních a funebrálních služeb jedním z mála oborů, kde se s mrtvými počítá.

KARL: Mlýnek na maso, hledám masomlýnek...

BERNHARD: Nobelova cena za literaturu za texty napsané bez ohledu na cokoliv, za texty pro vlastní potřebu, za texty v totální podobě. Nobelova cena za literaturu udělená za antiliteraturu.

KARL: A už ho mám, krásný velký mlýnek.

BERNHARD: Ale takový literární zápis, zápis pouze a jen hlubokých a pouze a jen hlubinných tónů není možný. Ani posmrtně.

KARL: Chleba. Zapomněl jsem na chleba jako na smrt.

BERNHARD: Sedmdesát let ochrání komora autorského práva tvou posmrtnou existenci, ale po jejich vypršení jsi všem napospas.

KARL: Máš někde tvrdý chleba?

BERNHARD: Beze smyslu...

KARL: Stačí i okoralý.

BERNHARD: ... bez smyslu pro humor není možná ani pohřební mystifikace.

KARL: Chceš topinky, ne?

BERNHARD: Ležet v hrobě nad rakví ženy, na ženě, která byla snesitelná jen v prvních dvou půlhodinách našich setkání, a to i po dlouhém odloučení, je perverzní.

KARL: Tady! Dokonce celý ztvrdlý bochník z pekárny v Aupointenu... tam má usedlost tajemník zemědělské komory.

BERNHARD: Rakev pochopitelně nezůstala prázdná, devadesát půlkilových balení výběrové mouky Sedlácký sen od Julia Meinla. Jediná obilná surovina, kterou tenhle rodák z českých Kraslic kdy prodával.

KARL: Udělám je na sádle, co říkáš?

BERNHARD: A devět exemplářů mého románu Vyhlazení.

KARL: Na rostlinném oleji to není ono.

BERNHARD: Ano, šlo sice o podhodnocení mé mrtvé váhy, o její karikaturizaci, ale rakve se dotýkali vlastně jen lhostejní funebráci, kteří její lehkost uvítali.

KARL: Takže sádlo, sádlo...

BERNHARD: Těm mohl být můj falešný pohřeb ukradený.

KARL: Aha, tady... To je ještě ze zabijačky u Ennsbergera?

BERNHARD: Bez obřadu, rovnou pod zem a zaházet. Mouka označená slovem *sen* v zemi nejspíš navlhne a spojí se s vlhkými stránkami mého Vyhlazení. A vznikne kaše.

KARL (*do kovových zvuků černého nádobí*): Tyhle litinové pánve ti závidím.

BERNHARD: Které by se mohlo říkat Sen o vyhlazení.

KARL: Absolutně nepřipalují.

BERNHARD: A nakrmit s ní celé lidstvo.

KARL: A sporák hoří perfektně.

BERNHARD: S výjimkou rakouského lidu, kterému jsem své dílo odepřel. Na sedmdesát let.

KARL: Nádherný modrý plamen.

BERNHARD (*položí dlaň na okenní sklo*): Víím všechno. (*vynoření leitmotivu*) Takhle tu na něj čekávám.

KARL: Vyčištění hořáků se vyplácí.

BERNHARD: Takhle tu na sebe oknem zírám.

KARL: Máš tabasco?

BERNHARD (*sundá dlaň z okna, zanoření leitmotivu, promluví ke kuchyni*): Všechno jsem ti odkázal.

KARL: Ano, dokonce i tabasco.

BERNHARD: To byla jediná důvěryhodná záruka, že budu moci své domy užívat i po své smrti.

KARL: Worcester, pepř.

BERNHARD: Odkázat své domy realitnímu makléři židovského původu a vyloučit tak ze své posmrtnosti katolicismus a fašismus.

KARL: Sůl, sůl, sůl...

BERNHARD: Vídeňský hrob je ve smyslu mé přítomnosti prázdný, ale nikoliv pro literární historii. Jenom lidé, jako jsou literární vědci, mohou věřit, že tam s ní ležím.

KARL: Myslel jsem, že máš kuchyň vybavenou hlavně v Ohlsdorfu, ale tady na Krucke je to taky dobré.

BERNHARD: Poprvé vstaneš z mrtvých bez patosu už jako dítě v koupelně, potom už celý život vstáváš z mrtvých jen bez patosu.

KARL: Sůl ze Salzburgu.

BERNHARD: A nakonec nejen obrazně, ale skutečně.

